

Звіт Відділення біології АН ВО України за 2014 рік

У складі Відділення нараховується 23 академіки, у тому числі один почесний.

Наукова робота

Впродовж 2014 року академіки Відділення та їх учні виконували наукову роботу з актуальної для народного господарства України тематики.

Акад. Хомич В.Т. і його учні займалися дослідженнями розвитку і росту центральних та периферичних органів імуногенезу курей, качок та індиків, що дало їм змогу встановити оптимальні строки щеплення цих птахів проти вірусних і бактеріальних інфекцій. Результати їх досліджень використовують у своїй роботі імунологи, епізоотологи, технологи з вирощування свійських птахів.

Розробкою нанотехнологій лікарських препаратів для тварин та дослідженнями їх ефективності займався *акад. Засєкін Д.А.* з своїми учнями.

Акад. Яценко І.В. у звітному році продовжував удосконалювати методи посмертної ідентифікації свійських і диких тварин за їх кістковими органами. Результати його досліджень використовуються у судовій ветеринарній медицині, навчальній і науковій роботі. Крім цього, він започаткував новий напрям у ветеринарній медицині – «Ветеринарне право України».

Підґрунтям для створення ветеринарної неонатології в нашій країні стали дослідження *акад. Криштофорофії Б.В.* У 2014 р. вона з своїми учнями досліджувала серцево-судинну систему і будову нутрощів новонароджених тварин. Результати її досліджень впроваджені в практику тваринництва.

Акад. Галат В.Ф. досліджував особливості поширення, діагностики, лікування та профілактики токсоплазмозу тварин у нашій країні. Результати його досліджень використовуються у ветеринарній медицині.

Акад. Сорока Н.М. та її учні вивчали поширення і діагностику найбільш небезпечних інвазійних хвороб свійських тварин і птахів. За результатами їх досліджень підготовлені науково – методичні рекомендації, які впроваджені в практику ветеринарної медицини України.

Значний теоретичний і практичний інтерес для науки і практики мають дослідження *акад. Демидова С.В.* і його учнів про механізми реалізації адаптаційно – компенсаторних реакцій організму за умов розвитку різних патологій.

Акад. Скибіцький В.Г. з своїми учнями досліджував кишковий збудник ієрсиніозу тварин. За результатами досліджень підготовлені та опубліковані науково – методичні рекомендації з діагностики цього збудника та виявлення його в продуктах, кормах і об'єктах довкілля.

Медико – біологічне обґрунтування режимів рухової активності курсантів, олімпійців, параолімпійців і студентів з різним рівнем здоров'я вивчав у звітному році *акад. Магльований А.В.* Запропоновані ним режими рухової активності широко використовуються у фізичній підготовці студентів нашої країни, членів збірних команд України зі стрільби з лука. Визнання в нашій країні і за кордоном отримали праці акад. Магльованого А.В, присвячені історичним аспектам медицини України.

Успішно використовуються у практиці гуманної медицини результати морфологічних досліджень *акад. Пикалюка В.С.* У звітному році він з своїми

учнями досліджував морфофункціональні особливості окремих органів під впливом гравітаційних переважань і різні методи їх корекції, систему стовбурових клітин, морфофункціональні особливості і регенераторні потенції різних органів при введенні ксеногенної спинномозкової рідини.

Акад. Гаврилін П.М. та його учні досліджували особливості структурно – функціональної організації та закономірності гісто – і цитогенезу органів кровотворення та імуногенезу тварин та розробляли і впроваджували у практику ветеринарної медицини нові методи діагностики хвороб тварин, контролю якості та безпеки ресурсів АПК. Економічний ефект від впровадження їх результатів досліджень становить 1 млн. 800 тис. грн. на рік.

Морфофункціональну організацію апарату травлення птахів роду Сивкоподібні досліджувала **акад. Харченко Л.П.** Результати її досліджень суттєво доповнюють сучасні знання про особливості становлення органів травлення у філогенезі тваринних організмів. Їх використовують у науковій роботі морфологи – еволюціоністи.

Дослідженням морфоструктури, онтоморфогенезу та модусів еволюції життєвих форм видів родини Губоцвіти флори України займався **акад. Берко Й.М.** Його дослідження використовуються у навчальній і науковій роботі.

Вплив на мікроскопічну будову органів свійських тварин малих дозотривалих доз іонізуючого опромінення у зоні Полісся досліджував **акад. Горальський Л.П.** Результати його досліджень стали підґрунтям для розробки нових ефективних методів утримання і годівлі тварин на територіях забруднених радіонуклідами.

Акад. Захаренко М.О. та його учні розробляли технології зменшення викидів парникових газів у навколишнє середовище та розробляли нові композиції на основі сучасних форм мікроелементів та внутрішньоклітинних зондів. Дані їх досліджень використовують екологи і тваринники.

Дослідженням впливу незамінних амінокислот, вітамінів і мінеральних речовин на продуктивність курей і перепелів займався з своїми учнями **акад. Ніщепенко М.П.** Результати цих досліджень впроваджуються у птахівництво України.

Акад. Суса П.С. (Польща) у звітному році продовжував досліджувати каріотип самців свійських ссавців. Результати його досліджень використовують співробітники селекційних установ Польщі.

Проблемою “Злочини проти життя та здоров’я особи” у звітному році займалася **акад. Сибірна Р.І.** Результати її роботи впроваджені в практичну діяльність Львівського регіонального фтизіопульмонологічного клінічного лікувально – діагностичного центру. Їх також використовують у навчальній роботі в навчальних закладах МВС України.

Розробкою нових наукових підходів системного генетичного аналізу в розведенні та селекції худоби молочних порід, удосконаленням технологічної системи продуктивного використання вітчизняних та імпорتنих генотипів в умовах Причорноморського регіону нашої країни займався у 2013 році **акад. Гиль М.І.** Результати його досліджень забезпечують підвищення продуктивності поголів’я тварин у племінних заводах південного і центрального регіонів України до 18,42%.

Акад. Томчук В.А. досліджував метаболізм ліпідів у новонароджених телят за гострих розладів травлення. Результати його досліджень стали підґрунтям для

розробки нових ефективних біопрепаратів, які використовуються для лікування хворих тварин і захищені патентами.

Акад. Карповський В.І. та його учні вивчали механізми регуляції фізіологічних функцій та розробляли методи їх корекції у свиней, а також обмінні процеси в організмі тварин з різними типами вищої нервової діяльності. За результатами досліджень опубліковані методичні рекомендації для спеціалістів ветеринарної медицини і фізіологів.

Акад. Мазуркевич А.Й. започаткував у ветеринарній медицині України дослідження стовбурових клітин. Разом з своїми учнями він проводив дослідження з вивчення властивостей стовбурових клітин тваринного походження залежно від виду тварин-донорів та їх застосування при лікуванні хвороб з ураженнями нирок, кісток і суглобового хряща. Результати досліджень захищені двома патентами, вони відображені в науково- методичних рекомендаціях.

Наукові здобутки академіків Відділення за 2014 рік захищені 21 патентом (акад.Хомич В.Т. – 1; акад. Засєкін Д.А. – 7; акад.Галат В.Ф. – 2; акад. Магльований А.В. – 5; акад. Горальський Л.П. – 2; акад. Пикалюк В.С. – 2, акад. Захаренко М.О. – 1; акад. Карповський В.І. – 1).

Вони опубліковані в 8 монографіях (акад. Захаренко М.О. – 2; акад. Пикалюк В.С. – 1; акад. Яценко І.В. – 2; акад. Скибіцький В.Г. – 1; акад. Магльований А.В. – 1; акад. Галат В.Ф. – 1), в 130 статтях і 69 матеріалах конференцій та 4 науково – методичних рекомендаціях.

Підготовка наукових кадрів

У 2014 році академіки Відділення підготували 3 докторів наук (акад. Пикалюк В.С. – 2; акад. Демидов С.В. – 1) і 13 кандидатів наук (акад. Пикалюк В.С. – 4; акад. Гаврилін П.М. – 1; акад. Демидов С.В. – 1; акад. Гиль М.І. – 2; акад. Магльований А.В. – 1; акад. Хомич В.Т. – 1; акад. Сорока Н.М. – 2; акад. Захаренко М.О. – 1).

Організаційна робота

У звітному році акад. Карповський В.І. організував і провів Всеукраїнську наукову конференцію “Роль фізіології тварин у вирішенні сучасних проблем аграрної освіти, науки і виробництва” (Львів, 30 – 31 жовтня). Організував і провів міжнародну науково-практичну конференцію «Проблеми, новітні здобутки та перспективи розвитку ветеринарно-санітарної і судової ветеринарної медицини» акад. Яценко І.В. (Харків, 22-23 травня). Всеукраїнський науково-практичний семінар «Якісна сировина – якісні продукти» провів акад. Гиль М.І. (Миколаїв, 27-28 березня).

Академіки Відділення у 2014 році брали участь у роботі 74 наукових конференцій, які були організовані іншими установами.

Навчально – методична робота

Значну увагу академіки Відділення приділяли навчально – методичній роботі. Вони підготували і опублікували у звітному році з грифом МОН і Міністерства аграрної політики та продовольства України 5 підручників (акад. Пикалюк В.С. – 2; акад. Скибіцький В.Г. – 1; акад. Мазуркевич А.Й., Карповський В.І., Нещіменко М.П. – 1; акад. Галат В.Ф. і Сорока Н.М. – 1), 24 навчальних посібники (акад. Пикалюк В.С. – 4; акад. Карповський В.І. – 1; акад. Демидов С.В.

– 1; акад. Яценко І.В. – 3; акад. Хомич В.Т. і Горальський Л.П. – 2; акад. Сорока Н.М. – 2; акад. Захаренко М.О. – 4; акад. Магльований А.В. – 1; акад. Засекін Д.А. – 3; акад. Мазуркевий А.Й. – 1; акад. Галат В.Ф. – 1; акад. Скибіцький В.Г. – 1) та 60 навчально – методичних розробок, які були рекомендовані до видання вченими радами факультетів університетів. Вони є авторами 7 базових програм навчальних дисциплін (акад. Яценко І.В. – 1; акад. Хомич В.Т., Горальський Л.П. – 1; Хомич В.Т. – 1; акад. Сибірна Р.І. – 4).

Міжнародна діяльність

Академіки Відділення співпрацюють з Європейською асоціацією ветеринарних анатомів (акад. Хомич В.Т., акад. Криштофорова Б.В., акад. Гаврилін П.М.), з науковими товариствами анатомів Німеччини, Росії, Білорусії (акад. Пикалюк В.С.), з університетами США, Німеччини, Польщі, Нідерландів, Туреччини, Росії (акад. Демидов С.В., Магльований А.В., Захаренко М.О. Сорока Н.М. Гаврилін П.М., Берко Й.М., Хомич В.Т., Горальський Л.П., Пикалюк В.С.) з міжнародним науковим товариством паразитологів (акад. Галат В.Ф.)

Виступи у ЗМІ

У звітному році академіки Відділення активно виступали у ЗМІ нашої країни (на Львівському радіо і телебаченні – акад. Магльований А.В.; газетах “Експрес” – акад. Магльований А.В.; “Ваше здоров’я”, “День”, “Кримська світлиця” - акад. Пикалюк В.С., “Юрист” – акад. Сибірна Р.І., “Урядовий кур’єр” – акад. Гаврилін П.М.) та університетських газетах (акад. Магльований А.В., акад. Засекін Д.А., акад. Берко Й.Р., акад. Яценко І.В., акад. Гиль М.І.). Їх виступи стосувались актуальних питань освіти і науки, охорони здоров’я та пропаганди державної мови.

Нагороди

За успіхи у науково – педагогічній роботі у 2014 році акад. Сороці М.Н. присвоєно почесне звання «Заслужений науково-педагогічний працівник Національного університету біоресурсів і природокористування України». Отримав Подяку науково-методичного центру «Агроосвіта» Міністерства аграрної політики та продовольства України акад. Гиль М.І. Подякою Міністерства аграрної політики та продовольства України відзначений акад. Яценко І.В.

Академік – секретар Відділення

Хомич В.Т.